

**ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΔΗΜΟΥ ΑΜΟΡΓΟΥ
(1870 & 1879)**

Ο 19^{ος} αιώνας

Στο σταυροδρόμι του Αιγαίου και στον πυρήνα της θαλάσσιας έκτασης του ελληνικού κράτους με τη συγκρότησή του, οι Κυκλάδες αποτελούν, σχεδόν διακόσια χρόνια μετά, αντικείμενο μελέτης στο πλαίσιο της ιστορίας της Ελλάδας και της Μεσογείου, των λιμανιών και της ναυτιλίας. Τη μερίδα του λέοντος στις σχετικές έρευνες απολαμβάνει το νησί της Σύρου, καθώς υπήρξε εξ αρχής η πρωτεύουσα αυτού του νησιωτικού συμπλέγματος και ένα πρώιμο και αδιαμφισβήτητο αστικό κέντρο.

Από τη σκιά των μελετών αυτών όμως, θεωρείται σημαντικό να ανασυρθούν οι περιπτώσεις νησιών που δεν πρωτοστάτησαν στις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές δραστηριότητες του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα. Η μελέτη τέτοιων περιπτώσεων προσδοκά στο να αναδείξει, αρχικά, την προσωπική τους πορεία στο χρόνο, εμπλουτίζοντας την ελληνική ιστοριογραφία με μονογραφίες πόλεων ή νησιών. Ταυτόχρονα, η μελέτη αυτών των νησιών αναζητά άλλες πτυχές, που η ενασχόληση με τις πόλεις-κέντρα δε μπορεί να φωτίσει: ποιες οι επιδράσεις πάνω στα μικρά νησιά από τις κραταιές γύρω πόλεις, κυρίως την Ερμούπολη, ποιες οι συνέπειες των κρατικών πολιτικών που υιοθετήθηκαν από την Αθήνα, ποιες οι επιλογές των πληθυσμών τους, όσον αφορά κυρίως την κινητικότητα και τις συναλλαγές τους με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Η παραγωγή τέτοιων μονογραφιών, συνολικά, μπορεί να προσφέρει στο να ανασυρθούν από το μικροσκόπιο του τοπικού ενδιαφέροντος οι περιπτώσεις αυτών των νησιών και να ενταχθούν στο σύνολο των πόλεων και της υπαίθρου, που λειτουργούσαν στις παρυφές του ελληνικού κράτους. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να δημιουργηθεί μια συνολικότερη εικόνα για το ενδιαφέρον και την ισχύ της ελληνικής συγκεντρωτικής διοίκησης πάνω σε όλες, ακόμη και τις πιο απομακρυσμένες, περιοχές της εδαφικής της κυριότητας. Και, σαφώς, ανακινείται το ερώτημα τού κατά πόσο οι κρατικές επιλογές καθήλωσαν την τύχη των περιοχών που βρίσκονταν έξω από τα

κέντρα δραστηριοτήτων ή κατά πόσο απλά δεν παρενέβησαν στην προδιαγεγραμμένη πορεία τους.

Επιμέρους ιστορικές μελέτες έχουν κάνει την εμφάνισή τους για ορισμένες από τις δραστηριότητες κάποιων νησιών των Κυκλάδων.¹ Η ταξινόμηση των Ιστορικών Αρχείων στις Κυκλάδες και η ψηφιοποίηση μέρους αυτών έρχεται να συμβάλει στη διευκόλυνση και τη διεύρυνση αυτών των ερευνών για τα νησιά που δραστηριοποιούνταν στον ομόκεντρο κύκλο με πυρήνα τη Σύρο.

Στο ανατολικότερο σημείο των Κυκλάδων, η Αμοργός παρέμενε ένα νησί στο παρασκήνιο της κυκλαδικής δραστηριότητας. Το πλούσιο αρχείο της, που τα τελευταία χρόνια ταξινομήθηκε και στεγάζεται στη Χώρα της Αμοργού, προσφέρει ένα πλούτο μαρτυριών, που μπορούν να αναδείξουν νέες πληροφορίες για τη δραστηριότητά της. Από το πλήθος των αρχείων, κάποια επιλεγμένα μηχανογραφήθηκαν και δημιουργήθηκαν οι αντίστοιχες βάσεις δεδομένων. Στην παρούσα εισαγωγή παρουσιάζονται κάποια πρώτα συμπεράσματα που προέκυψαν από την επεξεργασία των δεδομένων των απογραφών της Αμοργού, από τα έτη 1870 και 1879.

Η Αμοργός κατά τον 19^ο αιώνα είχε διοικητικά υπό τη σκέπη της τα μικρότερα νησιά Δονούσα, Σχοινούσα, Ηράκλεια, Κουφονήσια, Κέρο και Κίναρο. Έχοντας γνωρίσει κάποια πληθυσμιακή συγκέντρωση κατά τα χρόνια της Επανάστασης του 1821, κυρίως από Έλληνες πρόσφυγες της οθωμανικής επικράτειας, το νησί επανήλθε πάντως γρήγορα σε μία πληθυσμιακή σταθερότητα που συντηρήθηκε, εν πολλοίς, για όλο τον υπόλοιπο αιώνα.²

Η μετανάστευση, βέβαια, δεν ήταν άγνωστη συνθήκη για το νησί, ιδιαίτερα με την πάροδο του αιώνα και ο εκλογικός κατάλογος του 1877 αποτελεί τον πρώτο κατάλογο στον οποίο προέκυψε η ανάγκη να αναγράφεται το πεδίο «ενεστώσα διαμονή». Μεταξύ των δύο απογραφών της δεκαετίας του 1870 μια πρώτη ματιά μάς δείχνει αύξηση του πληθυσμού κατά 100 περίπου

¹ Βλ. ενδεικτικά Ε. Λιάτα, *Η Σέριφος κατά την Τουρκοκρατία (17^{ος}-19^{ος} αι.)*, Ίδρυμα Έρευνας & Παιδείας Εμπορικής Τράπεζας Ελλάδος, 1987 Β. Θεοδώρου, *Το εργοστάσιο εμαγιέ στην Κέα (1927-1957)*, Βουρκαριανή 1994· Δ. Δημητρόπουλος, *Η Μύκονος το 17^ο αιώνα. Γαιοκτητικές σχέσεις και οικονομικές συναλλαγές*, Αθήνα 1997· Η. Κολοβός, *Η νησιωτική κοινωνία της Άνδρου στο οθωμανικό πλαίσιο, Ανδριακά Χρονικά-39*, Καίρειος Βιβλιοθήκη, Άνδρος 2006.

² Βλ. σχετικά με τον πληθυσμό Μ. Χουλιάρáκης, *Γεωγραφική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος, 1821-1971*, τομ. Α', μέρος ΙΙ, Αθήνα, 1974 και Ε. Kolodny, *Un village cycladien Chora d'Amorgos*, Publications de l' Université de Provence, 1992.

άτομα μεταξύ 1870 και 1879. Ο αριθμός αυτός, όμως, παραπλανά όσον αφορά τη σταθερότητα των κατοίκων της Αμοργού. Μια λίγο πιο κοντινή ματιά στις ηλικίες των απογραφομένων του 1879 μας αποκαλύπτει σημαντική διαρροή πληθυσμού από το νησί. Συγκεκριμένα, ο συνολικός αριθμός των παιδιών που γεννήθηκαν μεταξύ 1870 και 1879 – δηλαδή όσων το 1879 είναι μεταξύ ενός και εννέα ετών – ήταν 645 άτομα. Αν λάβουμε υπόψη ότι συνολικά ο πληθυσμός του νησιού φαίνεται να αυξήθηκε κατά 100 περίπου άτομα, τότε θα πρέπει να αναζητηθεί η τύχη σχεδόν 550 ανθρώπων, των οποίων η απουσία αποκλείεται να οφειλόταν στο θάνατο, καθώς αντιστοιχούσαν σχεδόν στο $\frac{1}{4}$ του συνολικού πληθυσμού του δήμου Αμοργού και δεν έχουμε στοιχεία για κάποια επιδημία που να έπληξε το νησί εκείνη τη δεκαετία.

Η επιλογή της μετανάστευσης για τους Αμοργιανούς, βεβαίως, δεν προέκυπτε αβίαστα. Το νησί είχε έντονη αγροτική δραστηριότητα, με την έννοια ότι η τελευταία αποτελούσε κύριο τομέα απασχόλησης για την πλειοψηφία των κατοίκων. Παρόλ' αυτά, η δραστηριότητα αυτή δε μπορούσε να εξασφαλίσει τα προς το ζην στο σύνολο του πληθυσμού. Τόσο η κύρια κατοχή γης από το μοναστήρι της Χοζοβιώτισσας,³ όσο και οι απαρχαιωμένες μέθοδοι καλλιέργειας⁴ αποτελούσαν ανασταλτικούς παράγοντες στη διεύρυνση των δραστηριοτήτων επί της γης.

Παράλληλα, η έλλειψη ευρύτερων εμπορικών δραστηριοτήτων με γύρω περιοχές, τα περιορισμένα περιθώρια δραστηριοποίησης τεχνιτών και η αδυναμία κατασκευής έργων υποδομής στο νησί αποτέλεσαν τις κυριότερες από τις επαρκείς συνθήκες που οδήγησαν ένα αξιοσημείωτο μέρος του πληθυσμού σε μετακινήσεις εντός, αλλά και εκτός του ελληνικού κράτους.⁵ Οι σημαντικότεροι τόποι φιλοξενίας των εξ Αμοργού μεταναστών ήταν η Σύρος, η Αττική, η Οθωμανική Αυτοκρατορία και η Αίγυπτος.⁶

Αντίστροφα, η Αμοργός υποδέχτηκε πολύ μικρό αριθμό μετακινούμενων πληθυσμών κατά το δεύτερο ήμισυ του 19^{ου} αιώνα. Μέσα στις απογραφές τούς

³ Α. Μηλιαράκης, *Υπομνήματα περιγραφικά των Κυκλάδων νήσων κατά μέρος. Αμοργός*, Αθήνα 1928, σελ. 26-27.

⁴ Π. Λάμπρου, «Η Αμοργός κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα. Όψεις της οικονομίας και της κοινωνίας ενός νησιού των άκρων», αδημοσίευτη σεμιναριακή εργασία στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Σύγχρονη Ελληνική & Ευρωπαϊκή Ιστορία», Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο 2007, σελ. 27.

⁵ Στο ίδιο, σελ. 19-24.

⁶ Στοιχεία από τον Εκλογικό Κατάλογο Δήμου Αμοργού 1877. Βλ. και χάρτες στο Παράρτημα.

εντοπίζουμε από τη δήλωσή τους ως «ετεροδημότες». Οι ελάχιστοι αριθμοί αυτών παρατηρούνται τόσο στην απογραφή του 1861, όσο και στις παρούσες απογραφές του 1870 και 1879. Παρά τα υψηλά νούμερα των δύο τελευταίων απογραφών που εμφανίζονται στην κατηγορία «ετεροδημότες» – 331 άτομα για το 1870 και 345 για το 1879 – ο αριθμός των μετακινούμενων πληθυσμών που έφτασαν στην Αμοργό ήταν στην πραγματικότητα πολύ μικρότερος: 48 άτομα για το 1870 και μόλις 19 για το 1879 σε ένα σύνολο 2180 και 2293 καταγεγραμμένων πολιτών αντίστοιχα.

Ο λόγος της ανακολουθίας έγκειται στο γεγονός, ότι ως ετεροδημότες καταγράφονταν και όσοι μετακινήθηκαν από το νησί της Αμοργού προς τα γύρω μικρότερα νησιά, που εντάσσονταν διοικητικά στο δήμο Αμοργού. Οι παραπάνω καταγράφονταν ως ετεροδημότες, καθώς προέρχονταν από τον άλλο δήμο του νησιού, το Δήμο Αιγιάλης. Πρόκειται, επομένως, για έναν – ας επιτραπεί ο όρος προς χάριν διασάφησης – καταχρηστικό προσδιορισμό του πληθυσμού αυτού ως ετεροδημότες, με την έννοια ότι προέρχονταν μεν από έναν δήμο διαφορετικό αυτού της Αμοργού, που όμως ήταν δεξαμενή από το ίδιο το νησί. Η μετακίνηση προς την Αμοργό, λοιπόν, ήταν πολύ μικρή και προερχόταν, σε όποιες περιπτώσεις, κυρίως από κυκλαδίτικα νησιά, όπως την Ίο, τη Θήρα, τη Νάξο.

Η παραπάνω διαπίστωση αναδεικνύει, πάντως, μία σοβαρή πτυχή, που αφορά την κατάσταση του συνόλου εντός του νησιού και ιδιαίτερα του δήμου της Αιγιάλης. Η συντριπτική πλειοψηφία των ετεροδημοτών προερχόταν από το γειτονικό δήμο και να μεν εντάχθηκαν στο δήμο Αμοργού, δεν εγκαταστάθηκαν όμως ούτε στη Χώρα, ούτε στα Κατάπολα, αλλά στα γειτονικά νησιά Κουφονήσια, Σχοινούσα και Ηράκλεια. Το γεγονός αυτό ανοίγει μία υπόθεση για το χαρακτήρα της κρίσης που αντιμετώπιζε ο πληθυσμός της Αμοργού: την έλλειψη εδαφών για καλλιέργεια, σε έναν τόπο όπου κύρια απασχόληση των κατοίκων φαίνεται να ήταν η γεωργία.⁷

Αξιοσημείωτο είναι, επίσης, το γεγονός ότι η πλειοψηφία των ετεροδημοτών που εγκαταστάθηκαν στο δήμο Αμοργού δήλωναν ως «αγράμματοι» στις απογραφές. Γενικότερα, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας είναι σαφής και αναμενόμενη η επικράτηση των αναλφάβητων έναντι των

⁷ Βλ. Πίνακα 2 & 3 στο Παράρτημα.

εγγραμμάτων. Πέραν τούτου όμως, μεταξύ των δύο απογραφών υπάρχει μία επιπλέον μείωση των εγγραμμάτων και αύξηση των αγραμμάτων. Προκειμένου να κατανοήσουμε πληρέστερα την εξέλιξη αυτή χρήσιμο θα ήταν να αναζητηθούν από τα σχολικά αρχεία λεπτομέρειες σχετικά με τη λειτουργία των σχολείων, καθώς και να συνδυαστούν αυτές με την αναζήτηση της μορφωτικής ταυτότητας όσων μετανάστευσαν από το νησί. Θα μπορούσε τότε να είναι ασφαλέστερα τα συμπεράσματα τού αν η πτώση του μορφωτικού επιπέδου των Αμοργιανών οφειλόταν σε περιορισμένο ενδιαφέρον ή περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση στα τέλη της δεκαετίας ή αν είχε να κάνει με την αποχώρηση πολλών εγγράμματων από το νησί, σε συνδυασμό με την προσέλευση πολλών αναλφάβητων ετεροδημοτών και την αύξηση του ποσοστού των μικρών ηλικιών στο σύνολο του πληθυσμού.⁸

Μεταξύ των δύο φύλων μπορεί κανείς να εντοπίσει συνήθεις κοινωνικούς συσχετισμούς του 19^{ου} αιώνα, με την πλειοψηφία των γυναικών να δηλώνουν «αγράμματες» και «ανεπάγγελτες».⁹ Πάντως, τόσο στους άντρες, όσο και στις γυναίκες, οι απογραφές δεν φανερώνουν κάποια τάση γάμων σε μικρές ηλικίες, ενώ στην πλειοψηφία των περιπτώσεων τα παιδιά φαίνεται να μην εγκατέλειπαν την οικογενειακή εστία πριν το γάμο. Αντίθετα μάλιστα, συναντάμε αρκετές περιπτώσεις παιδιών – κυρίως αγοριών – που μετά το γάμο γειτνιάζαν με το πατρικό σπίτι, γεγονός που δημιουργεί ένα ερώτημα σχετικά με τη δυνατότητα επέκτασης του οικιστικού ιστού, ιδιαίτερα μέσα στη Χώρα, ή το βαθμό διάδοσης των αγοραπωλησιών σπιτιών ή των ενοικίων.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι απογραφές και όσον αφορά την επαγγελματική δραστηριότητα των κατοίκων της Αμοργού. Η συντριπτική πλειοψηφία ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, με αυξητική τάση μάλιστα εντός της δεκαετίας. Οι κύριοι εργασιακοί τομείς που απασχολούσαν το εργατικό δυναμικό του δήμου, πέραν της γεωργίας, ήταν η επεξεργασία–κατασκευές και οι εργάτες–υπηρέτες. Κλάδοι όπως το εμπόριο, οι μεταφορές, οι υπάλληλοι κλπ. είχαν μικρή παρουσία στο δήμο Αμοργού, προφανώς προσαρμοσμένη στην πληθυσμιακή έκτασή του.¹⁰

⁸ Βλ. Πίνακα 4 στο Παράρτημα.

⁹ Βλ. Πίνακα 5, 6, 7 & 8 στο Παράρτημα.

¹⁰ Βλ. Γράφημα 1 & 2 και Πίνακα 9 στο Παράρτημα.

Μια ιδιαίτερη περίπτωση στη δραστηριότητα του νησιού κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα σημειωνόταν στον τομέα των ναυτικών επαγγελμάτων. Αν και οι εμπορικές συναλλαγές με γύρω περιοχές ήταν περιορισμένες¹¹ και στις παρούσες απογραφές της δεκαετίας του 1870 η παρουσία ναυτικών φαίνεται να ήταν σχεδόν ανύπαρκτη,¹² παρόλ' αυτά παραμένουν αναφορές του δημάρχου για πλοία χωρητικότητας έως και 20 τόνων,¹³ καθώς και σχετικές διαψεύσεις του Α. Μηλιαράκη για την άποψη ότι η Αμοργός στερούνταν ναυτιλιακής δραστηριότητας.¹⁴

Πέραν τούτου, η έλλειψη επαγγελματικής κινητικότητας φαίνεται ότι ήταν ένα χαρακτηριστικό των κατοίκων που παρέμειναν στο νησί. Η μεταστροφή του επαγγέλματος συναντάται σπανιότατα, όπως δείχνει η δειγματοληπτική επεξεργασία τόσο των εκλογικών καταλόγων της περιόδου 1865 – 1877,¹⁵ όσο και των απογραφών 1870 – 1879.¹⁶ Τη διαπίστωση αυτή ενισχύει και η εικόνα που προκύπτει από το κατηγοριοποιημένο σύνολο των επαγγελμάτων που εδώ παρουσιάζεται από μια στοιχειώδη επεξεργασία των στοιχείων των δύο απογραφών. Οι κατηγορίες των επαγγελμάτων που εμφανίζονται στο σχετικό πίνακα, δείχνουν για τη δεκαετία του 1870 –και υπονοούν, πιθανόν, για κάποια χρόνια τουλάχιστον λίγο πριν και λίγο μετά– μια σταθερή παρουσία εργαζομένων σε επαγγελματικές κατηγορίες, χωρίς εντυπωσιακές αυξομειώσεις.¹⁷

Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η κατηγορία των εργατών–υπηρετών, που έφθινε κατακόρυφα στο τέλος της δεκαετίας. Η μη διοχέτευση της διαφοράς των εργατών–υπηρετών¹⁸ μεταξύ των δύο απογραφών σε κάποιο άλλο τομέα επαγγελμάτων, μας αφήνει τα περιθώρια να υποθέσουμε την έξοδό τους από το

¹¹ Σχετικά βλ. Ετήσιες εκθέσεις Δημάρχου Αμοργού ετών: 1847, 1848, 1850, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1862. Συμπυκνωμένη αναφορά στο Π. Λάμπρου, *ό.π.*, σελ. 7.

¹² Βλ. Απογραφές Δήμου Αμοργού 1870 & 1879 και Πίνακα 9

¹³ Π. Λάμπρου, *ό.π.*, σελ. 30.

¹⁴ Α. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σελ. 22.

¹⁵ Π. Λάμπρου, *ό.π.*, σελ. 37.

¹⁶ Βλ. Πίνακα 10 στο Παράρτημα, όπου παρουσιάζονται δειγματοληπτικά οι απογραφόμενοι κτίστες κατά τη δεκαετία. Υπάρχουν μόνο 2 περιπτώσεις που δεν εμφανίζονται το 1879· σχεδόν όλοι οι υπόλοιποι παραμένουν κτίστες/οικοδόμοι και προστίθενται δύο ακόμη άτομα.

¹⁷ Για την κατηγοριοποίηση των επαγγελμάτων ακολουθήθηκε εν πολλοίς το πρότυπο που προτείνει ο Γ. Μπαφούνης σε σχετική μελέτη για την Ερμούπολη. Βλ. Γ. Μπαφούνης, «Γάμοι στην Ερμούπολη (1845-1853)-Δημογραφικά φαινόμενα μιας μοντέρνας πόλης του ελληνικού 19^{ου} αιώνα», *Μνήμων* 9 (1984) 227-231.

¹⁸ Η διαφορά στον τομέα 'εργάτες–υπηρετές' μεταξύ απογραφής 1870 και 1879 ανέρχεται στα 90 άτομα!

νησί. Μια γρήγορη επισκόπηση στον εκλογικό κατάλογο του 1877 μπορεί να επιβεβαιώσει αυτήν την υπόθεση. Από τα περίπου 200 άτομα που στον κατάλογο αυτόν φαίνονται το 1877 να έχουν ήδη μεταναστεύσει, έχοντας διατηρήσει όμως τα εκλογικά τους δικαιώματά στην Αμοργό, οι εργάτες και οι υπηρέτες παρουσιάζουν ισχυρή πύκνωση, απασχολώντας συνολικά 46 άτομα, σε αντίθεση με την πλειοψηφία των άλλων επαγγελματιών, που είναι κατεξοχήν κατακερματισμένα, απασχολώντας κατά μέσο όρο 3 άτομα το καθένα.¹⁹

Παράλληλα, μια γρήγορη επισκόπηση των Δημοτολογίων της Ερμούπολης δείχνει, παραδείγματος χάριν, ότι κατά τη δεκαετία του 1870 έδωσαν όρκο στο Δήμο Ερμουπόλεως 36 Αμοργιανοί, εκ των οποίων περίπου οι μισοί ήταν έγγαμοι, απασχολούνταν σε επαγγέλματα, που αφορούσαν, ως επί το πλείστον, την βιοτεχνία και τις μεταφορές και οι ηλικίες τους κυμαίνονταν μεταξύ 20–50 ετών. Μια αναλυτική, συνδυαστική μελέτη των πηγών θα μπορούσε να δώσει μια αξιόπιστη εικόνα της διαρροής πληθυσμού από την Αμοργό κατά το δεύτερο ήμισυ του 19^{ου} αιώνα.²⁰

Τέλος, μέσω της επεξεργασίας των δεδομένων των απογραφών και του εκλογικού καταλόγου σχηματίζουμε μια γενική εικόνα για το χώρο στο δήμο Αμοργού. Κρίνοντας από τις δηλώσεις των επαγγελματιών, θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν παρουσιάζεται κάποια έντονη κοινωνική διαφοροποίηση μεταξύ των γειτονιών-ενοριών της Αμοργού. Γεωργοί, υπάλληλοι, γιατροί και ιδιοκτήτες απαντώνται στις ίδιες συνοικίες, χωρίς βεβαίως να έχουμε περαιτέρω στοιχεία για την οικονομική κατάσταση του καθενός. Το μόνο ίσως αξιοποιήσιμο τεκμήριο για την ευμάρειά τους θα μπορούσε να είναι η παρουσία υπηρετών στα νοικοκυριά, η οποία όμως δεν αφήνει να εντοπιστεί ιδιαίτερη απόκλιση μεταξύ των γειτονιών, τηρουμένων των πληθυσμιακών αναλογιών. Αυτό σημαίνει, ότι η πολυπληθέστερη ενορία της Μητρόπολης έχει το μεγαλύτερο αριθμό υπηρετών, ακολουθούμενη από τις ενορίες Σχοινούσας, Ηράκλειας και Κουφονησίων, όπου ίσως η έλλειψη υποδομών θα μπορούσε να δικαιολογήσει την ελαφριά πρωτιά στους υπηρέτες.²¹

Σε κάθε περίπτωση πάντως, μέσα από την αναζήτηση των υπηρετών, δικαιολογείται και η όποια προσέλευση ετεροδημοτών από περιοχές εκτός

¹⁹ Βλ. Πίνακα 11 στο Παράρτημα.

²⁰ Βλ. Πίνακα 12 στο Παράρτημα.

²¹ Βλ. Πίνακα 13 στο Παράρτημα.

νησιού. Η πλειοψηφία όσων δηλώνουν προέλευση τη Νάξο, την Ίο, τη Σαντορίνη είναι υπηρέτες, εγκατεστημένοι στα σπίτια αυτών για τους οποίους εργάζονται.

Το χαρακτήρα της χωρικής κατανομής της Αμοργού, όπως περιγράφηκε παραπάνω, επιβεβαιώνει και η αναζήτηση του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων κάθε γειτονιάς, μάλιστα των γυναικών εγγράμματων, ως δείκτη ευημερίας. Και σε αυτήν την περίπτωση δεν εντοπίζονται ιδιαίτερες αποκλίσεις μεταξύ των συνοικιών, κρατώντας πάντα σε χαμηλό επίπεδο τα συνολικά ποσοστά εγγραμμάτων στο δήμο.²²

Οι δύο απογραφές που παρουσιάζονται στο παρόν κείμενο μπορούν να συνδράμουν στη μελέτη πολλών ακόμη ερωτημάτων που έχουν ανακύψει για το νησί της Αμοργού του 19^{ου} αιώνα. Ενδεικτικά, επιπλέον ζητήματα είναι η μορφή του κυρίαρχου τύπου οικογένειας ή η αναλυτικότερη μελέτη της κατανομής στο χώρο του δήμου. Επιπλέον, από τις δύο απογραφές μπορούν να αξιοποιηθούν αρκετά στοιχεία σχετικά με την εργασία και την εκπαίδευση γυναικών, καθώς και με την παρουσία υπηρετών και υπηρετριών, τις ηλικίες γάμων, τον αριθμό παιδιών ανά οικογένεια.

Συμπερασματικά, οι δύο απογραφές και ο εκλογικός κατάλογος του δήμου Αμοργού του 1877, σε συνδυασμό με το πραγματικά πολύ πλούσιο υλικό που περιλαμβάνεται στο σύνολο του αρχείου, μπορούν να αποτελέσουν μια ανεξάντλητη δεξαμενή πληροφοριών, ικανή να αποκαλύψει πολλές από τις πτυχές των δραστηριοτήτων του νησιού κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 150 περίπου ετών.

²² Βλ. Πίνακα 14 στο Παράρτημα.

Σχετικά με τη βάση

Η επιλογή μιας απογραφής για μεταφορά σε ηλεκτρονική μορφή δεν είναι τυχαία. Η παρακολούθηση των στοιχείων που δίνουν οι απογραφές αφήνουν το περιθώριο για την εξαγωγή συμπερασμάτων στηριγμένων σε ποσοτικά κριτήρια, λόγω του μεγάλου όγκου των εγγραφών που περιλαμβάνουν – όλων των κατοίκων που είναι παρόντες στο χρόνο της καταγραφής. Το παραπάνω δίνει τα περιθώρια στο μελετητή να επιλέξει και τη μέθοδο της ποιοτικής έρευνας, έχοντας τη δυνατότητα να στηριχτεί σε μια ευρεία γκάμα εγγραφών και να επιλέξει διαφόρων ειδών κατηγοριοποιήσεις, ώστε να καταλήξει στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η παρούσα βάση που δημιουργήθηκε για την ψηφιοποίηση των δύο απογραφών (1870 & 1879) περιλαμβάνει, κατ' αρχάς, τα ακόλουθα πεδία, που αφορούν γενικές πληροφορίες επί της διαδικασίας και των στατιστικών:

- Αύξων αριθμός
- Αριθμός απογραφομένου
- Έτος
- Αρχηγός οικογένειας
- Αριθμός οικογένειας
- Τόπος απογραφής

Στη συνέχεια παρατίθενται τα πεδία που αφορούν τα προσωπικά στοιχεία των απογραφομένων:

- Όνομα
- Μόνιμη διαμονή
- Επώνυμο
- Τόπος σταθεράς διαμονής
- Πατρώνυμο
- Ετεροδημότης
- Φύλο
- Δήμος ετεροδημότη
- Ηλικία
- Αλλοδαπός
- Κοινωνική κατάσταση
- Εθνικότητα αλλοδαπού
- Μόρφωση
- Ενορία
- Θρησκεία
- Παρατηρήσεις
- Επάγγελμα

Για τη βέλτιστη αναζήτηση στην παρούσα βάση απαιτούνται κάποιες εισαγωγικές παρατηρήσεις. Αρχικά, στο πεδίο *‘αριθμός οικογένειας’* αναγράφεται ο αύξων αριθμός των οικογενειών σύμφωνα με τη σειρά καταγραφής στο πρωτότυπο. Όπως συμπεραίνουμε από αυτό, η καταγραφή δεν έχει γίνει αλφαβητικά, αλλά πιθανότατα με τη σειρά που ο απογράφων επισκεπτόταν τις οικίες. Ακολουθεί ο *‘αριθμός απογραφομένου’*, ενώ το πεδίο *‘αρχηγός οικογένειας’* συμπληρώνεται σύμφωνα με τον κανόνα, ότι εφόσον ο άντρας-σύζυγος της οικογένειας ήταν παρών κατά την απογραφή, τότε δηλωνόταν ως αρχηγός οικογένειας. Σε περίπτωση απουσίας του, συμπεραίνουμε ότι ως αρχηγός καταγραφόταν η γυναίκα-σύζυγος. Στο πεδίο αυτό γράφεται ο αριθμός οικογένειας, ο αριθμός απογραφομένου και οι αριθμοί που αντιστοιχούσαν στα υπόλοιπα μέλη που περιλαμβάνει η οικογένεια με την ακόλουθη μορφή: 1/1(1-5). Επομένως, όπου το πρώτο ψηφίο (στο παράδειγμα το 1) αντιστοιχεί ο αύξων αριθμός οικογένειας, όπου το δεύτερο ψηφίο (στο παράδειγμα το /1) αντιστοιχεί ο αύξων αριθμός του απογραφομένου και αρχηγού οικογένειας και όπου τα ψηφία της παρένθεσης (στο παράδειγμα (1-5)) αντιστοιχούν στους αύξοντες αριθμούς των μελών της οικογένειας.

Στο ίδιο πεδίο, για ένα μέλος της οικογένειας που δεν καταγράφεται σαν «αρχηγός», γράφεται ο *‘αριθμός οικογένειας’* και ο αριθμός του *‘αρχηγού οικογένειας’*. Όπου, για το παραπάνω παράδειγμα, αυτό σημαίνει: 1/1, δηλαδή αύξων αριθμός οικογένειας 1 και αύξων αριθμός αρχηγού αυτής της οικογένειας 1.

Στο πεδίο *‘όνομα’* υπάρχουν αρκετά ονόματα που εμφανίζονται με φωνητικές παραλλαγές μεταξύ τους. Στο τέλος του παρόντος παρατίθεται πίνακας με τα ονόματα αυτά. Επιλέξαμε να διατηρήσουμε τις παραλλαγές αυτές, προκειμένου να συντηρηθεί η ποικιλία του πρωτοτύπου. Αντίστοιχος πίνακας παρατίθεται και για τις περιπτώσεις επωνύμων που παρουσιάζονται με ορθογραφικές παραλλαγές. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στις ελάχιστες περιπτώσεις «νόθων» αγοριών, στη θέση του πατρωνύμου των οποίων αναγράφεται το όνομα της μητέρας, ενώ το επώνυμό τους είναι θηλυκού γένους.

Η μόνη επέμβαση που έχει γίνει στα πεδία ονοματεπωνύμου αφορά ορθογραφικά λάθη, τα οποία καθίσταται σαφές από το σύνολο του υλικού ότι οφείλονται στον εκάστοτε γραφέα. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις αποτελούν, για παράδειγμα, γραφές όπως ‘Ιωάνης’, ‘Διμήτριος’, ‘Εβδοκία’. Η επέμβαση έγινε προκειμένου να διευκολυνθεί η αναζήτηση από τους χρήστες της βάσης.

Ένα ακόμη πεδίο εξαιτίας του οποίου προέκυψαν προβληματισμοί κατά τη μεταγραφή του ήταν αυτό της ‘μόνιμης διαμονής’. Συγκεκριμένα, ζητούμενο ήταν αν οι ετεροδημότες δήλωναν ως μόνιμη διαμονή την Αμοργό. Όπου αυτό σημειώνεται από τον γραφέα στα χειρόγραφα, μεταφέρεται αντίστοιχα στην ηλεκτρονική βάση. Όπου δεν υπάρχει σχετική σημείωση στον πρωτότυπο απογραφικό κατάλογο, το πεδίο της παρούσας βάσης παραμένει κενό.

Επιπλέον, στην απογραφή του 1870 στο πεδίο ‘ενορία’ καταγράφεται η ενορία που διαμένει ο απογραφόμενος και ο αριθμός της οικίας του. Κάτι ανάλογο δεν τηρείται στην απογραφή του 1879, όπου δηλώνεται μόνο η ενορία.

Τέλος, οι περιπτώσεις στις οποίες υπάρχουν κενά πεδία σε μια εγγραφή ή κενές ολόκληρες εγγραφές οφείλονται σε αντίστοιχα κενά στο πρωτότυπο ή σε απώλειες σελίδων από αυτό.

Παραλλαγές ονομάτων:

- Αικατερίνα – Αικατερίνη
- Αν(ν)ίτσα – Αν(ν)ίτζα – Αν(ν)ήτσα – Αν(ν)ήτζα
- Ευγενού – Ευγιανού – Ευγανιού
- Κυράν(ν)α – Κιουράν(ν)α – Κυράν(ν)η – Κουράν(ν)α
- Μαρούλ(λ)α – Μαρούλη
- Μαρούσα – Μαρούση
- Πλητώ – Πλητή

Παραλλαγές επωνύμων:

- Βάμβας – Βάμπας
- Βασ(σ)άλος
- Βασ(σ)αράμβας
- Βενετσάνος – Βενεζάνος

- Γαβαλ(λ)άς
- Γιαν(ν)ακός
- Πάσ(σ)αρης
- Ρούσ(σ)ος
- Σιμιδαλ(λ)άς – Σιμηδαλ(λ)άς
- Συνοδινός – Συναδινός
- Φαλ(λ)ιέρος

Παράρτημα

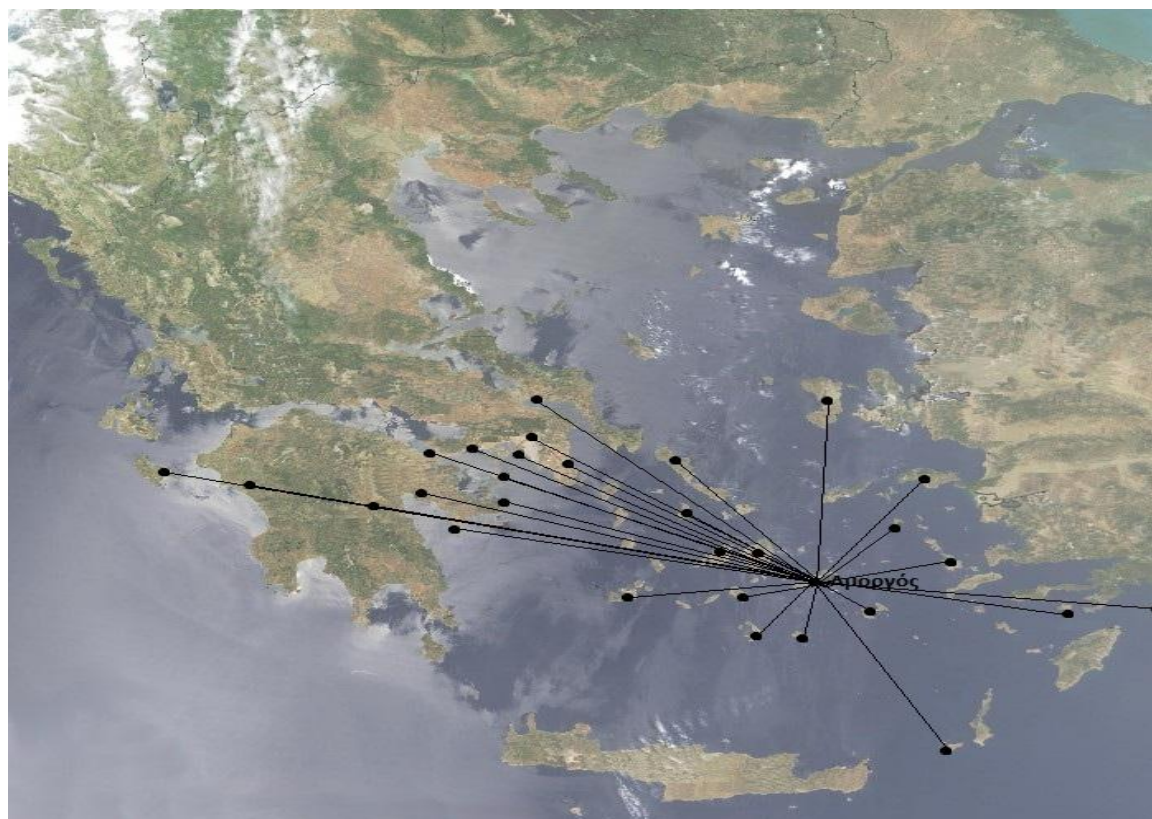
Πίνακας 1:

Πληθυσμός σύμφωνα με τα στοιχεία των απογραφών

Πληθυσμός	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
1870	1039	1141	2180
1879	1091	1202	2293

Χάρτης 1:

Μετακινήσεις Αμοργιανών εντός του ελλαδικού χώρου

Χάρτης 2:

Μετακινήσεις Αμοργιανών εκτός ελλαδικού χώρου

Πίνακας 2:

Ετεροδημότες εγκατεστημένοι στο Δήμο Αμοργού

	1870	1879
Σύνολο απογραφομένων:	2180	2347
Σύνολο ετεροδημοτών:	331	345
Σύνολο ετεροδημοτών Αιγιάλης:	283	324
Ετεροδημότες άλλων δήμων:	48	21
Άλλες περιοχές προέλευσης:		
Αθήνα 1	Κρανίδι 3	
Ελλάδα 2	Νάξος 11	
Ερμούπολη 4	Πάρος 1	
Θήρα 12	Σίκινος 1	
Ίος 15	Ύδρα 12	

Πίνακας 3:*Προτίμηση εγκατάστασης ετεροδημοτών*

Γειτονιά εγκατάστασης	Άτομα
Μητρόπολις	46
Άγιοι Πάντες	4
Άγιοι Απόστολοι	0
Ζωοδόχος Πηγή	2
Άγιος Σπυρίδων	0
Άγιος Ονούφριος	8
Παναγία Καταπολιανή	14
Παναγία Σχοινούσης	175
Παναγία Κουφονησίων	10
Παναγία Ηράκλειας	318
Άγιος Γεώργιος Ηράκλειας	63
Άγιος Γεώργιος Κουφονησίων	32
Ανάληψις	0

Πίνακας 4:*Μορφωτικό επίπεδο ετεροδημοτών*

	1870	1879
Ετεροδημότες εγγράμματοι	25	29
Ετεροδημότες	306	313

αγράμματοι

Πίνακας 5:

Μορφωτικό επίπεδο συνόλου

			1870
	Άντρες	Γυναίκες	
Εγγράμματοι	268	94	= 362
Αγράμματοι	771	1046	= 1817
			1879
Εγγράμματοι	201	58	= 259
Αγράμματοι	869	1132	= 2001

Πίνακας 6:

Στατιστικά γυναικών

	1870	1879
Γυναίκες αγράμματες	1046	1132
Γυναίκες εγγράμματες	94	58
Εγγράμματες ανήλικες	44	17
Εγγράμματες ενήλικες	50	41
Γυναίκες ‘ανεπάγγελτες’	1061	1181
Γυναίκες επαγγελλόμενες	54	21
Εγγράμματες επαγγελλόμενες	1	2

Πίνακας 7:

Επαγγέλματα γυναικών

Επαγγέλματα	Αριθμός απασχολούμενων
Υπηρέτριες	12

Μαίες	6
Δασκάλες	2
Ράπτρια	1
Μοναχή*	1
Μαθήτριες*	50

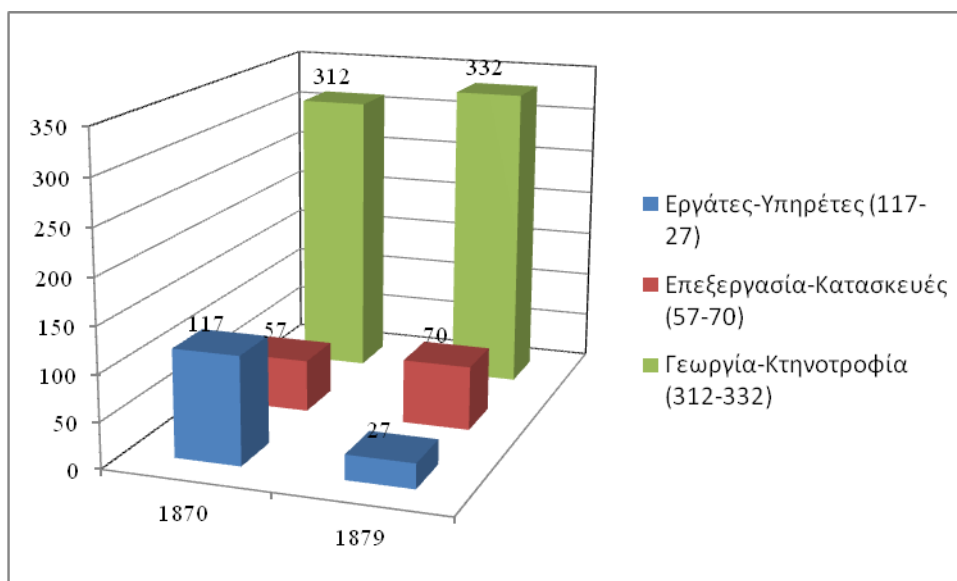
* Παρατίθενται στα επαγγέλματα εφόσον αποτελούν λόγο ώστε να μην δηλώνονται στις απογραφές ως «άνευ επαγγέλματος».

Πίνακας 8:
Στατιστικά ανδρών

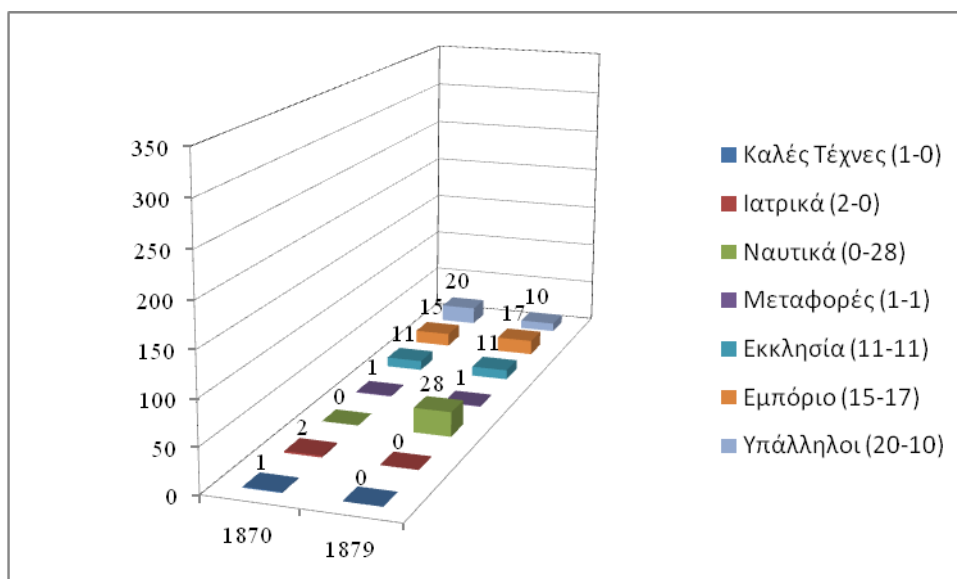
	1870	1879
Άνδρες αγράμματοι	757	890
Άνδρες εγγράμματοι	263	201
Εγγράμματοι ανήλικοι	91	40
Εγγράμματοι ενήλικες	172	161
Άνδρες ανεπάγγελτοι	365 (+121 μαθητές)	518 (+46 μαθητές)
Άνδρες επαγγελλόμενοι*	534	527

*Λόγω της πληθώρας των επαγγελμάτων δεν υπάρχει αναλυτική αναφορά, αντίστοιχη με των γυναικών παραπάνω.

Γράφημα 1:
Κύριες επαγγελματικές κατηγορίες

Γράφημα 2:
Δευτερεύουσες επαγγελματικές κατηγορίες

Πίνακας 9:
Επαγγέλματα και επαγγελματικές κατηγορίες

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	1870	1879	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ
Αλιείς	0	6	Γεωργία-Κτηνοτροφία
Γεωργοί	222	283	
Γεωργοποιμένες	9	1	
Ιδιοκτήτες	56	13	

Κηπουροί	5	4	
Κτηματίες	0	5	
Ποιμένες	20	20	
	312	332	
Δάσκαλοι/ες	1	2	Δημοτικοί-Κρατικοί
Δικαστές	0	1	Υπάλληλοι
Ειρηνοδίκες	0	1	
Κλητήρες	0	3	
Υπάλληλοι	19	3	
	20	10	
Ιατροί	2	0	Ιατρικά
	2	0	
Έμποροι	0	1	Εμπόριο
Καφεπώλες	7	8	
Μεταπράτες	8	7	
Οινοπώλες	0	1	
	15	17	
Ζωγράφοι	1	0	Καλές Τέχνες
	1	0	
Αχθοφόροι	1	1	Μεταφορές
	1	1	
Εργάτες	68	13	Εργάτες-Υπηρέτες
Υπηρέτες	49	14	
	117	27	
Ασβεστοποιοί	1	0	Επεξεργασία-Κατασκευές
Βαφείς	1	1	
Εφαπλωματοποιοί	1	1	
Καλαφάτες	1	1	
Κεραμείς	2	1	
Κτίστες	10	5	
Μυλωθροί	13	16	
Ξυλουργοί	6	10	
Οικοδόμοι	0	5	
Πετροκόποι	1	6	

Ράπτες	1	2	
Σανδαλοποιοί	14	15	
Σιδηρουργοί	6	5	
Υποδηματοποιοί	0	2	
	57	70	
Ιερείς	11	11	Εκκλησία
	11	11	
Ναυτικοί	0	28	Ναυτικά
	0	28	

Πίνακας 10:

Ένα παράδειγμα έλλειψης επαγγελματικής κινητικότητας

Κτίστες

Όνοματεπώνυμο	Ηλικία	1870	1879
Λουκ. Μ. Βλαβιανός	42	Κτίστης	Δεν καταγράφεται
Δημ. Α. Βλαβιανός	41	Δεν καταγράφεται	Κτίστης
Γεωρ. Ε. Γουμενόπουλος	36/40*	Κτίστης	Οικοδόμος
Δημ. Ε. Γουμενόπουλος	25/35	Κτίστης	Κτίστης
Νικ. Μ. Γεράκης	36/45	Κτίστης	Οικοδόμος
Δημ. Γ. Μαύρος	38/47	Κτίστης	Οικοδόμος
Γεωρ. Α. Μαύρος	41/50	Κτίστης	-
Μαρ. Ε. Δανέζης	30/38	Κτίστης	Κτίστης
Ιω. Καλαφάτης	70/79	Κτίστης	Κτίστης
Αντ. Α. Μαύρος	38/47	Κτίστης	Οικοδόμος
Ιω. Δημ. Στεφανίδης	19	Κτίστης	Δεν καταγράφεται
Γεωρ. Ι. Νομικός	39	Δεν καταγράφεται	Κτίστης

*Αναφέρονται οι ηλικίες που δηλώνονται σε κάθε απογραφή.

Πίνακας 11:

Αμοργιανοί σε άλλους δήμους

Σύνολο εγγεγραμμένων εκλογικού καταλόγου 1877:	787
Δηλωμένη «ενεστώσα διαμονή» στην Αμοργό:	527
Δηλωμένη «ενεστώσα διαμονή» σε άλλο δήμο:	260
Ετεροδημότες Αμοργιανοί εργάτες – υπηρέτες:	46
Υπόλοιπα επαγγέλματα ετεροδημοτών Αμοργιανών:	47

Πίνακας 12:

Μετεγκατάσταση Αμοργιανών:

ένα παράδειγμα από τα Δημοτολόγια της Ερμούπολης στη δεκαετία του 1870

Δηλώσεις μόνιμα εγκατεστημένων Αμοργιανών:	36 άτομα
Μέσος όρος ηλικίας:	35 χρονών
«Κοινωνική κατάσταση»:	14 άγαμοι 15 έγγαμοι 7 άγνωστο
Επαγγέλματα:	Αρτοποιός 1 Αχθοφόροι 7 Βυρσοδέψες 5 Έμπορος 1 Κρεοπώλες 2 Κτηματίας 1 Λεμβούχοι 3 Μάγειροι 4 Μεταπράτης 1 Ναυτικοί 3 Ξυλουργός 1 Πετροκόπος 1 Σανδαλοποιός 1 Σκυτοτόμος 1 Τυπογράφος 1 Υπηρέτης 1 (Μαθητές 2)

Πίνακας 13:*Υπηρέτες στην Αμοργό:**Οι οικογένειες με υπηρέτες της ενορίας Μητροπόλεως*

Επάγγελμα οικογενειάρχη	Αριθμός υπηρετών στην οικογένεια	Έτος	Προέλευση υπηρετών	Σύνολο μελών νοικοκυριού (οικογένεια & υπηρέτες)
Άνευ (χήρα)	1	1870	Ίος	4
Γεωργός	3	1870	Αιγιάλη-Ίος-Νάξος	5
Γεωργός	1	1870	Αθήνα	5
Γεωργός	1	1870	Αμοργός	3
Γεωργός	1	1870	Πάρος	4
Γεωργοποιμήν	1	1870	Αμοργός	5
Ιατρός	1	1870	Ίος	7
Ιδιοκτήτης	3	1870	Αιγιάλη-Αμοργός-Ίος	6
Ιδιοκτήτης	1	1870	Αμοργός	4
Καφεπώλης	1	1870	Οθ. Αυτοκρατορία	3
Υπάλληλος	1	1870	Αιγιάλη	4

Πίνακας 14:*Κατανομή στο χώρο*

ΕΝΟΡΙΕΣ/ΠΕΡΙΟΧΕΣ	1870	1879
Μητρόπολις	Γυναίκες: 361	Γυναίκες: 265
	Γυναίκες εγγράμματες: 39	Γυναίκες εγγράμματες: 26
	Άνδρες: 274	Άνδρες: 217
	Άνδρες εγγράμματοι: 91	Άνδρες εγγράμματοι: 57
	635	482
Άγιοι Πάντες	Γυναίκες: 194	Γυναίκες: 237
	Γυναίκες εγγράμματες: 14	Γυναίκες εγγράμματες: 6

	Άνδρες: 151	Άνδρες: 148
	Άνδρες εγγράμματοι: 53	Άνδρες εγγράμματοι: 19
	345	385
Άγιοι Απόστολοι	Γυναίκες: 86	Γυναίκες: 27
	Γυναίκες εγγράμματοι: 6	Γυναίκες εγγράμματοι: 4
	Άνδρες: 85	Άνδρες: 29
	Άνδρες εγγράμματοι: 20	Άνδρες εγγράμματοι: 8
	171	56
Ζωοδόχος Πηγή	Γυναίκες: 109	Γυναίκες: 84
	Γυναίκες εγγράμματοι: 18	Γυναίκες εγγράμματοι: 6
	Άνδρες: 87	Άνδρες: 71
	Άνδρες εγγράμματοι: 33	Άνδρες εγγράμματοι: 21
	196	155
Άγιος Σπυρίδων	Γυναίκες: 30	Γυναίκες: 81
	Γυναίκες εγγράμματοι: 0	Γυναίκες εγγράμματοι: 0
	Άνδρες: 46	Άνδρες: 90
	Άνδρες εγγράμματοι: 8	Άνδρες εγγράμματοι: 7
	76	171
Άγιος Ονούφριος	Γυναίκες: 52	Γυναίκες: 36
	Γυναίκες εγγράμματοι: 1	Γυναίκες εγγράμματοι: 0
	Άνδρες: 65	Άνδρες: 43
	Άνδρες εγγράμματοι: 5	Άνδρες εγγράμματοι: 1
	117	79
Παναγία Καταπολιανή	Γυναίκες: 109	Γυναίκες: 180
	Γυναίκες εγγράμματοι: 12	Γυναίκες εγγράμματοι: 14
	Άνδρες: 96	Άνδρες: 167
	Άνδρες εγγράμματοι: 27	Άνδρες εγγράμματοι: 37
	205	347
Παναγία Σχοινούσης & Κάτω Κουφονησίων	Γυναίκες: 40	Γυναίκες: 171
	Γυναίκες εγγράμματοι: 0	Γυναίκες εγγράμματοι: 2
	Άνδρες: 48	Άνδρες: 202
	Άνδρες εγγράμματοι: 3	Άνδρες εγγράμματοι: 34
	88	373
Παναγία Ηράκλειας	Γυναίκες: 49	Γυναίκες: 104
	Γυναίκες εγγράμματοι: 0	Γυναίκες εγγράμματοι: 0
	Άνδρες: 60	Άνδρες: 106
	Άνδρες εγγράμματοι: 6	Άνδρες εγγράμματοι: 11
	109	210
Άγιος Γεώργιος Ηράκλειας	Γυναίκες: 32	Γυναίκες: 0
	Γυναίκες εγγράμματοι: 0	Γυναίκες εγγράμματοι: 0
	Άνδρες: 31	Άνδρες: 0

	Άνδρες εγγράμματοι: 4	Άνδρες εγγράμματοι: 0
	63	0
Άγιος Γεώργιος Κουφονησίου	Γυναίκες: 52	Γυναίκες: 39
	Γυναίκες εγγράμματες: 1	Γυναίκες εγγράμματες: 0
	Άνδρες: 74	Άνδρες: 52
	Άνδρες εγγράμματοι: 13	Άνδρες εγγράμματοι: 6
	126	91
Ανάληψις	Γυναίκες: 0	Γυναίκες: 5
	Γυναίκες εγγράμματες: 0	Γυναίκες εγγράμματες: 0
	Άνδρες: 0	Άνδρες: 5
	Άνδρες εγγράμματοι: 0	Άνδρες εγγράμματοι: 1
	0	10